

Phương Pháp Dạy Khóa

• Tr. Nguyễn Đức Mậu

I. Nhân Định:

1. Giáo dục đức tin: Người giáo dục quan trọng hơn công việc "Giảng điều tin, sống điều giảng", nên cần phải cầu nguyện trước khi soạn bài, giảng khóa...

2. Soạn khóa cần chuẩn bị:

- Tài liệu (Thánh Kinh, CTTT, Tôn hỏi người thẩm quyền...)
- Nắm vững ý chính: tập tóm lược, làm khung mẫu bài khóa..., câu học thuộc lòng, tìm các thí dụ cụ thể.
- Chọn phương pháp thích hợp để dạy khóa.

II. Các Phương Pháp Dạy Khóa:

A. Người Dạy Đóng Vai Trò Chủ Động:

1. Giảng Bài: Trưởng nói trực tiếp bài học tới đoàn sinh.

ƯU ĐIỂM:

- Trình bày được nhiều trong 1 thời gian tối thiểu.
- Thích hợp với nhóm lớn.
- Thời gian lớp học dành trọn vẹn cho việc tập trung vào đề tài.
- Đoàn sinh không cần chuẩn bị trước nhiều.

KHUYẾT ĐIỂM:

- Dễ gây nhàm chán
- Đoàn sinh thụ động, lười suy nghĩ, sáng tạo
- Khó nhận được phản ứng của đoàn sinh, nhất là khó phân biệt được mức tiếp thu của từng cá nhân, và nhiều khi, các câu hỏi sẽ bị bỏ lửng không được trả lời.

ĐỂ NGHỊ:

- Kết hợp phương pháp Giảng với các phương pháp khác tạo sự tham gia của cả lớp học.
- Dùng trợ huấn cụ, nhất là các hình ảnh, sơ đồ để minh họa...
- Nắm vững và đầy đủ các điểm chính của bài học và dàn bài khung mẫu.

2. Kể Chuyện: Đây là phương pháp căn bản để dạy các em nhỏ. Các câu chuyện nghe được sẽ trở nên kết thúc căn bản của thời thơ ấu. Một câu chuyện có ý nghĩa và được trình bày khéo sẽ mang lại lợi ích giáo dục lớn lao cho bất cứ lứa tuổi nào.

ƯU ĐIỂM:

- Kể chuyện dễ gây thích thú, chú ý, tưởng tượng... Thường những gì trẻ em không hiểu được qua những lời chỉ dẫn trực tiếp, có thể lại được tiếp thu dễ dàng qua các câu chuyện kể.

KHUYẾT ĐIỂM:

- Kể chuyện cần phải có khiếu, nếu không, sẽ đòi hỏi nhiều sự chuẩn bị. Vì thế, nhiều người không muốn áp dụng phương pháp này.
- Đôi khi, người kể lại có khuynh hướng đọc chuyện, hoặc làm câu chuyện ra dài dòng, loãng cả ý nghĩa muốn giáo dục.

ĐỂ NGHỊ:

- Nên thuộc lòng cốt chuyện, thực tập trước để tránh "đọc" chuyện...
- Dùng những câu chuyện có ý nghĩa thích hợp với bài học và người nghe.
- Dùng chữ gợi hình, gợi thanh, gợi cảm... "cao ngồng cao ngồng, rớt bình bịch..."
- Tránh dùng câu chuyện quá dài, hoặc cố tình tạo ra dài dòng, sẽ làm người nghe mất hứng thú...

3. Học Thuộc Lòng, Thuật hoặc kể lại: Trưởng chỉ định đoàn sinh đọc thuộc lòng một bài học, hoặc thuật lại một câu chuyện đã nghe, đã đọc, hay đã chứng kiến...

ƯU ĐIỂM:

- Nắm được mức độ nhớ và hiểu bài của đoàn sinh.
- Đoàn sinh tích cực trong quá trình học hiểu.

KHUYẾT ĐIỂM:

- Vẫn chỉ là tác động học tập một chiều, mặc dù đoàn sinh đóng vai trò chủ động trong khi đọc, kể.
- Đoàn sinh có thể đọc thuộc lòng, nhưng không hiểu gì (đọc như vẹt...)

ĐỂ NGHỊ:

- Chọn những bài học thuộc lòng gợi nhiều ý nghĩa, dễ nhớ, dễ đọc và gây hứng thú, văn vần càng tốt.
- Nên cho đoàn sinh giải thích những gì đọc.

- Phải có giờ khảo thuộc lòng, và xoay phiên cho đủ...
- Dùng trợ huấn cụ để giúp đoàn sinh dễ thuộc lòng.

4. Khảo Hạch/Thi Kiểm: Thường được coi là biện pháp tạo kỷ luật học tập, nhưng nếu hiểu đúng và dùng đúng, đây cũng là phương cách dạy khóa thật tốt.

ƯU ĐIỂM:

- Giúp Trưởng lượng giá được mức độ tiếp thu hoặc hiểu biết của đoàn sinh.
- Thúc đẩy đoàn sinh tự học, có tinh thần thi đua...

KHUYẾT ĐIỂM:

- Mất thời gian soạn thi, cho thi, chấm bài, trả bài và sửa bài (thường phạt).
- Đoàn sinh thường không ưa khảo hạch/bài thi.

ĐỀ NGHỊ:

- Tránh nhấn mạnh đến vấn đề nhớ bài, nhưng tạo cho đoàn sinh biết liên hệ bài học vào thực tế, và thực sự nắm vững ý nghĩa bài học.
- Cho đoàn sinh thời gian chuẩn bị: Thông báo trước và xác định giới hạn để tài khảo hạch cũng như nói rõ mục đích bài thi.
- Chấm bài và trả bài càng sớm càng tốt để duy trì tinh thần học tập. Dùng bài thi như một phương tiện ôn bài đã học.
- Tránh nhấn mạnh quá đáng vào kết quả một bài thi. Cần cân nhắc hoàn cảnh, sức khỏe, điều kiện, tinh thần của đoàn sinh và những yếu tố khác liên hệ đến đoàn sinh khi lượng giá kết quả bài thi.

B. Đội Đóng Vai Trò Chủ Động

1. Dự Án Đội: Có thể thực hiện tại nơi sinh hoạt hay tại nhà. Cho góp ý về đề tài các dự án Đội sẽ thực hiện. Có thể cho quan sát một sinh hoạt, thảo luận, thuyết trình, rồi viết lại bản tường trình (Chứng hạn tham Viện Dưỡng Lão...). Có thể cùng nhau thực hiện một công trình nào đó: Cổng Sa Mạc, mô hình nhà xứ. Cũng có thể thực hiện một công tác gây quỹ như Rửa Xe, làm tràng hạt bán... Tất cả những công việc này đều cần sự cộng tác của cả đội.

ƯU ĐIỂM:

- Thực hiện dự án sẽ tăng thêm giờ giấc đoàn sinh dành cho sinh hoạt, nhất là khi được đem về nhà.

- Tạo tinh thần đồng đội, trách nhiệm và sự tự hào vì công trình đoàn sinh thực hiện được.
- Một dự án tốt có thể là một bài học quý giá, đánh động và biến đổi quan niệm cũng như cuộc sống đoàn sinh, thực sự đem những điều đã học vào cuộc sống...

KHUYẾT ĐIỂM:

- Trưởng phải mất nhiều thời giờ và công sức để hướng dẫn và thúc đẩy đoàn sinh đề nghị, chọn lựa, thực thi, lượng giá dự án.
- Nhiều dự án đòi hỏi tốn phí lớn...

ĐỀ NGHỊ:

- Dự án phải liên hệ tới nội dung và mục tiêu bài học.
- Lượng giá kết quả dự án cẩn thận, đừng để đoàn sinh xuống tinh thần vì không hoàn tất nổi dự án quá khả năng...
- Đừng để một dự án kéo dài quá, đoàn sinh sẽ mất hứng thú. Đôi khi phải chia một dự án lớn thành nhiều giai đoạn, mỗi giai đoạn có thể là một dự án nhỏ...

2. Trò Chơi Giáo Dục: Qua đó, đoàn sinh dễ dàng tiếp thu bài học.

ƯU ĐIỂM:

- Trò chơi tạo tinh thần vui trong học tập, dễ lôi kéo sự tập trung học hỏi của đoàn sinh, cũng như giúp dễ dàng hiểu bài học hơn.
- Dễ dàng nhận xét tinh thần của từng đoàn sinh.
- Tạo tinh thần công bằng, sự cộng tác, trí sáng tạo trong khi chơi...

KHUYẾT ĐIỂM:

- Nhiều khi mãi vui chơi, quên mất mục tiêu bài học.
- Nếu không khéo, sẽ tạo hỗn độn, mất trật tự.
- Đoàn sinh cứ đòi chơi, không chịu học...

ĐỀ NGHỊ:

- Nắm vững và lượng trước kết quả giáo dục của trò chơi trước khi sử dụng.
- Luôn kiểm soát được quá trình trò chơi, nếu cần, phải nhờ đủ số trưởng phụ giúp.
- Tránh cho chơi tung bừa "xả lỏng" ngay trước những giờ cầu nguyện, phụng vụ: Trẻ rất khó lắng đọng tâm hồn được sau đó.
- Khi cho trò chơi, để ý chung quanh, tránh làm phiền nhiều đến người khác.

3. Giả Vai Trò: Đoàn sinh phải tìm hiểu và đóng giả vai trò một nhân vật được chỉ định.

ƯU ĐIỂM:

- Gây được sự thông cảm với người khác: biết người, biết ta.
- Tạo khả năng hiểu biết và sống thích ứng với sự thay đổi của cuộc sống.
- Dễ tạo tinh thần hội thảo, học hỏi, góp ý... để giải quyết các vấn đề.

KHUYẾT ĐIỂM:

- Đoàn sinh thường nhút nhát, hoặc không muốn giả vai trò người khác.
- Dễ gây cười giỡn, làm loãng ý nghĩa bài học.

ĐỀ NGHỊ:

- Xác định vai trò phải giả và giải thích sự liên hệ tới bài học.
- Chọn người giả vai, nhưng đừng bắt ép.

C. Hợp Tác Giữa Người Dạy và Người Học

1. Vấn Đáp: Câu hỏi được nêu lên, tạo sự tập trung chú ý và thúc đẩy học tập. Một câu hỏi tốt có thể giúp người học vừa ôn bài, lại vừa tăng thêm kiến thức khi cố công tìm kiếm câu trả lời thỏa đáng.

ƯU ĐIỂM:

- Tập trung được vào các điểm chính yếu và tạo sự chú ý của đoàn sinh vào các điểm đó.
- Có thể dùng chung với bất cứ phương pháp giảng dạy nào, bất cứ lứa tuổi nào, để vừa gợi ý, đào sâu, giải thích bài học cùng lượng giá sự tiếp thu của người học.

KHUYẾT ĐIỂM:

- Chọn được câu hỏi thích hợp không phải là chuyện dễ.
- Nhiều khi tạo sự lẩn lộn hoặc chán nản cho người học khi câu hỏi quá phức tạp, lạc đề hoặc khó quá.

ĐỀ NGHỊ:

- Soạn trước các câu hỏi cho hợp với các điểm chính của bài học.
- Tránh để một học sinh độc quyền hỏi hoặc trả lời.
- Tránh phê bình hoặc phản ứng tiêu cực trước sự trả lời sai lầm hoặc ngỡ ngàng của người học...

2. Nghiên Cứu và Tường Trình: Đoàn sinh có thể gặp gỡ riêng, bàn hỏi tường để thực hiện

những nghiên cứu cá nhân. Nếu được hướng dẫn khéo, đoàn sinh sẽ phát triển khả năng tốt bụng và có thể đóng góp rất nhiều qua các dịp tường trình về sự nghiên cứu, khám phá của mình. Cũng có thể nghiên cứu và tường trình theo đơn vị Đội.

ƯU ĐIỂM:

- Khi hướng dẫn nghiên cứu cá nhân, thường tạo sự liên hệ mật thiết, và dễ dàng nhận xét sâu xa hơn về đoàn sinh đó. Hai bên hiểu nhau nhiều hơn.
- Khi viết xong bản nghiên cứu, lại đem ra tường trình trước đám đông, đoàn sinh sẽ hiểu vấn đề nhiều hơn, và nhớ bài học kỹ hơn.

KHUYẾT ĐIỂM:

- Tốn phí rất nhiều thời gian cho người hướng dẫn cũng như người nghiên cứu.
- Tài liệu có thể rất khó tìm, hoặc không đủ.

ĐỀ NGHỊ:

- Cung cấp và chỉ dẫn nguồn tài liệu đầy đủ cho đoàn sinh.
- Để tài nghiên cứu phải thực tiễn và gây hứng thú.
- Khuyến khích và theo dõi đều đặn sau khi chỉ định để tài nghiên cứu cho đoàn sinh.

3. Tranh Luận và Hội Đồng: Đây là cơ hội để mọi người trao đổi ý kiến. Tranh luận chủ yếu trình bày lập trường của hai bên Theo và Chống về một vấn đề, trong khi Hội Đồng chỉ là một nhóm người tranh luận trước cử tọa về một đề tài nào đó.

ƯU ĐIỂM:

- Đoàn sinh tích cực tham gia đóng góp, không còn thụ động lắng nghe, nhưng phải khởi động và phản ứng lại những gì tiếp thu.
- Mọi người phải chuẩn bị kỹ lưỡng trước.
- Rất nhiều ý kiến hay sẽ được đưa ra, mọi người đều có lợi.

KHUYẾT ĐIỂM:

- Thường không được chuẩn bị đủ, hoặc một nhóm quá kỹ, nhóm kia lại hỏi hơ...
- Có khi người đóng vai trò chủ yếu của một bên lại vắng mặt.

ĐỀ NGHỊ:

- Chia lực lượng các bên cho cân xứng, và chuẩn bị cẩn thận trước.

- Các vấn đề tranh luận phải rõ ràng, và phải tạo sự Theo/Chống cân xứng.

4. **Sáng Tác:** Đoàn sinh có thể sáng tác thơ, văn, nhạc, kịch, băng reo, vũ điệu, trò chơi, v.v...

ƯU ĐIỂM:

- Dễ dàng nhận ra mức tiến bộ cũng như khả năng của đoàn sinh.
- Đoàn sinh được cơ hội phát triển năng khiếu, chia sẻ những cảm xúc, tư tưởng và lập trường, cũng như những hoài bão ươm ấp...

KHUYẾT ĐIỂM:

- Đòi hỏi thời gian cũng như nỗ lực vượt bậc của đoàn sinh.
- Dễ gây thất vọng khi sáng tác không được đón thưởng.

ĐỀ NGHỊ

- Sáng tác có thể cho thực hiện trong giờ sinh hoạt hoặc tại nhà.
- Nên có sự trao đổi, góp ý giữa trường và đoàn sinh trong thời gian chỉ định đề tài, và suốt thời gian thai nghén, suy nghĩ cho đến khi hoàn tất.
- Cho đoàn sinh được nhiều tự do trong sự chọn lựa đề tài.
- Tổ chức các buổi hội diễn sáng tác, dĩ nhiên phải có khen thưởng...

III. TRỢ HUẤN CỤ

A. TRỢ HUẤN CỤ: Những vật dụng, máy móc giúp vào vấn đề dạy học, gây sự thích thú hứng khởi nơi người học, và nhất là giúp dễ dàng hiểu và nhớ bài nhiều hơn.

B. CÁC LOẠI TRỢ HUẤN CỤ:

1. **Máy radio, cassettes, đĩa (lớn hoặc CD):** dùng để dạy bài hát, kể chuyện, tạo bầu khí cầu nguyện, và thường dùng chung với các hình minh họa (slide, projector, poster...).
2. **Hình ảnh:** Tranh vẽ, hình chụp, hình poster, bích báo... thường được sắp xếp để minh họa tuần tự theo bài học.
3. **Hình chiếu:** Hình slides, projector. Có rất nhiều trong thư viện, thường dùng để dạy Thánh Kinh và các vấn đề xã hội.

4. **Phim ảnh:** Đây là nguồn tài liệu phong phú, đa dạng và rất hấp dẫn người học. Chẳng những dùng video, mà còn dùng cả các phim đang được chiếu ngoài rạp.
5. **Bảng:** Lớp học nào cũng phải có, vừa dạy vừa viết, vừa vẽ hoặc vừa gắn tranh ảnh để minh họa bài học.
6. **Đồ Hình:** Những sơ đồ cơ cấu, bản đồ, những hình hoạt họa, tất cả đều có tính cách đơn giản nhưng nói lên được nhiều.
7. **Mô Hình:** Các mô hình nổi, hoặc các tượng, vật dụng, thường rất thu hút người học.
8. **Truyền Hình:** Hầu như rất tiện dụng trong lớp học, nhất là các video tài liệu, karaoke...

C. GỢI Ý SỬ DỤNG TRỢ HUẤN CỤ:

1. Tùy theo Ngành, chẳng hạn bảng tranh ảnh rất hấp dẫn ngành Áu...
2. Linh động thay đổi: Đừng luôn luôn chỉ dùng một loại trợ huấn cụ, để gây cảm giác nhàm chán...
3. Nắm vững ý chính và mục tiêu bài học: Trả lại cho Trợ Huấn Cụ ý nghĩa chính là giúp người học hiểu bài, hơn là chỉ để giải trí vui chơi.
4. Phải xem trước các phim ảnh, bộ hình chiếu, để có thể loại bỏ trước những gì không hợp, nhấn mạnh vào những gì cần thiết...
5. Nên lập một tủ tài liệu Trợ Huấn Cụ, để trở thành một truyền thống và giúp các trường đến sau.

IV. Câu Hỏi

1. Liệt kê các phương pháp thích hợp với riêng từng Ngành, hoặc cả ba Ngành.
2. Soạn và thực tập dạy một bài bằng hai phương pháp: **Giải và Kể Chuyện**.
3. Chọn một vật, hoặc một khung cảnh quen thuộc nào đó để soạn và dạy một bài học khoảng 10 phút mang ý nghĩa chân lý Thánh Kinh.
4. Chọn một câu chuyện trong Kinh Thánh để dạy bằng phương pháp đóng **Giả Vai** trò.
5. Kể ra những vấn đề (ít nhất 5 đề tài cho mỗi ngành) bạn nghĩ thích hợp để dạy Ngành Áu, Ngành Thiếu, Ngành Nghĩa và Huỳnh Trường.